

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 17 april 2014

MEDITATIE

De opstanding van Christus

De vijanden van Christus zijn niet gerust. De leden van het Sanhedrin gaan op de sabbath(!) naar Pilatus en zeggen: 'Heer, wij zijn indachtig, dat deze verleider, nog levende, gezegd heeft: Na drie dagen zal Ik opstaan'. De vijanden denken aan de woorden van Christus. Dat is een beschamende les, want het volk van God denkt niet aan deze woorden.

Ze zijn op de opstandingdag in verwarring. In verwarring hebben ze door de straatjes van Jeruzalem gelopen. Ze hadden geen rust, omdat zij niet terugdachten aan de woorden die de Heere Jezus voor Zijn sterven tot hen had gesproken. Christus had gesproken over Zijn opstanding, maar ze zijn het vergeten.

Inhoud

- 1 De opstanding van Christus
- 2 Belijdenis doen
- 3 Stem uit het verleden
- 4 De Heere is waarlijk opgestaan
- 5 Even maar...
- 6 Vanuit de commissie catechese
- 8 De zeven kruiswoorden, een lichtbaken in het duister
- 9 De Proloog van Johannes (4)
- 10 De geschiedenis van Titus Kloze (5)
- 11 MH 370
- 12 Zondag 11 mei Dag van schuldbelijdenis en gebed
- 12 Boekennieuws
- 13 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten

92e jaargang

Nr. 29

Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft.

Mattheüs 28:6a

Wat is het toch nodig dat de Heere terugkomt op Zijn eigen Woord! Het Sanhedrin moest denken aan de woorden van Christus en de Kerk niet. Toch hadden degenen die de Heere vreesden veel onderwijs gekregen. Maar toen de Heere over Zijn lijden ging spreken verstonden zij het niet. Zij wisten wel dat het paaslam geslacht moest worden, ze wisten ook wel dat er zonder bloedstorting geen vergeving was, maar ze wisten het alleen met hun verstand. Het ontbrak hen aan ontdekkend licht. Ze waren blind voor het recht van God. Staat het niet in zondag 16 van de Heidelberger Catechismus? 'Waarom moest Christus Zich in de dood vernederen? Vanwege de waarheid en de gerechtigheid Gods'. Dat verstonden ze niet. Daarvoor moest in hun leven plaats worden gemaakt.

Op Goede Vrijdag waren ze hun hoop kwijtgeraakt. Het Voorwerp van hun geloof hadden ze verloren. Christus kwijt, dat is alles kwijt. Geen Zaligmaker meer voor het hart. Dat is nu de weg van de Heere om mensen te leren wat de waarde van Zijn dood en opstanding is. Maar wat is dat een vleeskruisigende weg. Dan komt er een bange vrees in het hart: 'Wie zal de steen afwentelen?' Ondanks dit onbegrip van Zijn kinderen is Christus verder gegaan op Zijn weg van lijden naar de heerlijkheid.

Na de nacht van lijden en dood is Hij

opgestaan op paasmorgen. God de Vader gaf Zijn heilige goedkeuring over het werk van Christus. De rekening van de Rechter was betaald. Christus heeft door Zijn opstanding de dood overwonnen. Nu kan er een genadeboodschap zijn voor een Kerk die onbegrepen over de wereld gaat.

Zij mogen de woorden van het leven horen. Dan zegt de engel tot de vrouwen: 'Vreest gijlieden niet; want ik weet dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was' (vs. 5). Ziet u dat de Heere wel weet waar het die strijdende Kerk om te doen is? Hij weet dat ze de Zaligmaker zoeken. Dat daar hun hart naar uitgaat. Ze zijn Hem kwijt en kunnen Hem niet missen. Is dat ook uw leven? De vrouwen krijgen nader onderwijs. 'Hij is hier niet, want Hij is opgestaan'. Dat is de evangelieboodschap aan een treurend volk: 'Jezus leeft!' Wat een troost voor verloren zondaren die het leven in eigen hand niet meer kunnen houden. Wat een ruimte is er in dit vertroostende spreken. Gods recht is voldaan. De hitte van Gods gramschap is geblust. De dood verdiend te hebben vanwege het eisende recht van God. Maar nu van een levende Christus te mogen horen, Die in de dood geweest is.

Nadat de vrouwen nog meer over deze opgestane Christus hebben gehoord (vs. 6b-7) gaan ze heen. Hoe? 'Met vreze en grote blijdschap' (vs. 8). Hoe is dat mogelijk? Nu is er toch alleen plaats voor blijdschap? Toch vrezen zij ook. Het geloof is nog niet ten volle doorgebroken. Ze hadden vertroostende woorden gekregen over een opgestane Zaligmaker (wat een blijdschap geeft dat in het hart!), maar de Opgestane had Zich als Persoon nog niet geopenbaard. Daarom een vrezen, omdat er nog geen verzerkd geloof was.

Wat is het een wonder dat er staat in vers 9: 'En als zij heengingen om Zijn discipelen te boodschappen, zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: 'Weest gegroet... vreest niet'. Dan geeft Hij handen des geloofs. Dan wordt Hij de grote Toepasser in het leven van de Zijnen. Dat is het uitzien van een

ellendig volk. De paasdagen zijn voor hen pas goede dagen als ze Christus mogen ontmoeten. In Hem is het leven. En Hij schénkt het leven. Daarom kunnen ook dode zondaren levend gemaakt worden. Omdat Hij de levende Toepasser is. Hij heeft alle macht in hemel en op aarde. Zou er voor Hem iets te wonderlijk zijn? Deze Christus leeft nog. Hij regeert en werkt tot in de late nageslachten. Zijn woord blijft waar tot de jongste dag: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: De ure komt, en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods,

en die ze gehoord hebben, zullen leven' (Joh. 5:25).

Dan kunt u nog bekeerd worden op grond van het werk van Christus. Hij leeft. En Hij leert wat het betekent om als een dode zondaar het leven te ontvangen uit Hem.

Bidt om levendmaking uit uw doodsstaat. En het blijve de bede van een strijdend volk: 'O HEERE, maak mij levend om Uws Naams wil' (Ps. 143:11, zie kanttekening).

Poortugaal,

ds. C. Neele

Belijdenis doen

Op veel plaatsen in ons land zullen rond Pasen (en Pinksteren) tot onze blijdschap weer jonge mensen openbare belijdenis des geloofs afleggen. Maanden van voorbereiding zijn daaraan voorafgegaan. Lessen zijn gegeven en lessen zijn ontvangen. De leer die naar de Godzaligheid is, gegrond op Gods Woord en gestaafd in onze belijdenis, is weer aan het hart gelegd.

Ongetwijfeld zal er ook in de meeste gevallen een persoonlijk gesprek hebben plaatsgevonden tussen catecheet en catechisant. Dit om de diepste intentie tot het doen van belijdenis te proeven. Het is tenslotte niet zomaar iets. Wie belijdenis doet omdat men nu eenmaal de leeftijd heeft, of om daarmee een punt te zetten achter het volgen van de catechisaties, of omdat men trouwplannen heeft, staat er

wel arm voor. Het is dan ook maar de vraag of kerkenraden op zo'n smalle basis ruimte moeten bieden voor het doen van openbare geloofsbelijdenis. Werken we dan zelf geen veroppervlakkiging in de hand?

Een bezinnend jaar, in de vorm van voorbereidende belijdeniscatechisatie, kan daarin bijzonder nuttig zijn. In zo'n jaar zou men de uitgave van ds. A. Hoogerland, "Belijdenis doen en dan...?" kunnen behandelen of het boekje "Met mond en hart" van ds. G.J. van Aalst.

Een besliste keuze

Belijdenis doen vraagt om een besliste keuze. Enerzijds een besliste afwijzing van een werelds leven, anderzijds een besliste toewijding aan een leven overeenkomstig Gods Woord. Het moet de belijdeniscatechisant in dat opzicht volle ernst zijn. Toen wij

Belijdenis doen vraagt om een besliste keuze. Enerzijds een besliste afwijzing van een werelds leven, anderzijds een besliste toewijding aan een leven overeenkomstig Gods Woord.

gedoopt werden, hadden wij daar niet de minste invloed op. Dat was Gods leiding in ons leven. Góð bepaalde voor ons een afgezonderd leven op het erf van Zijn verbond. Als het recht ligt, hebben onze ouders dat leven in de afzondering gestalte proberen te geven in de opvoeding. Hoe moeilijk dat ook is in onze tijd, ze zullen toch geprobeerd hebben om de grenzen te bewaken tussen kerk en wereld.

Maar als jongvolwassene wordt er een persoonlijke keus van ons gevraagd. Óf we bevestigen de afzondering die de Heere bij onze doop voor ons bepaald heeft, en spreken het voornemen uit om door Gods genade in dit spoor voort te gaan, óf we maken deze afzondering ongedaan door het terrein van de afzondering te verlaten.

De heiligheid van een jawoord voor Gods aangezicht vraagt dus om bewustheid en beslistheid. Dat verhoudt zich niet met halfslachtigheid. Het kan niet zo zijn dat we belijdenis doen door met de mond 'ja' te zeggen, terwijl ons leven een schreeuwend 'nee' is. Dan geven wij vals getuigenis! En nu moet het geven van vals getuigenis op alle terreinen van het leven bestreden worden, maar toch zeker in de kerk!

Bekeerd of onbekeerd?

Moeten zij die belijdenis doen kenmerken van waarachtige bekering dragen? Is dat de norm? De Heere vraagt het hart, en niet minder. Niemand van ons heeft het recht om onbekeerd te zijn. Dat zal ook voortdurend in ons onderwijs moeten doorklinken. Maar dan is toch wel het minste wat een kerkenraad mag vragen: een houding waaruit een ernstig voornemen blijkt om te leven overeenkomstig Gods Woord. Een levensstijl die de kenmerken van de afzondering draagt, waarin men zich distantieert van een wereldse vrijetijdsbesteding, een wereldse opsmuk. Daarnaast mogen we ook een besliste en weldoordachte keuze vragen voor de leer van onze kerk, 'welke gij geleerd en gehoord hebt' volgens de eerste vraag van Voetius.

Hartverwarmend

Wat is het hartverwarmend als je in gesprekken met jongeren iets mag proeven van deze besliste keuze vanuit een hartelijke betrokkenheid op de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking zoals die onze gemeenten vanouds getypeerd heeft. Zulke jongeren zijn er gelukkig nog onder ons! Jonge-

ren die zich niet zomaar iets in handen willen laten stoppen als het om de eeuwige dingen gaat, maar zo heel goed aanvoelen dat er een wonder nodig is in hun leven.

Laten we in dat opzicht niet onderschatten wat er op hen afkomt! In onze open samenleving ligt alles binnen hun bereik. Dat geldt de wereldse verleidingen, maar ook de zuigkracht van een oppervlakkige godsdienst waarin hen een geloofsbeleving wordt opgedrongen waarbij de noodzaak van de wedergeboorte wordt verzwegen en een eenzijdig appel wordt gedaan op de geloofseis.

Helaas verslaat deze godsdienst haar duizenden, vooral als de boodschap ook nog eens met een schijn van Schriftgetrouwheid wordt voorgoedhouden. Natuurlijk beseffen we heel goed dat een verstandelijke instemming voor de eeuwigheid tekort is. Laten we onze jongeren dat ook maar (blijven) voorhouden. Anders kweken we betrokken en Schriftgetrouwe mensen die precies in het paadje gaan, maar daar ondertussen genoeg aan hebben. En of we nu over links of over rechts verloren gaan, het is even erg.

Godswerk

Gelukkig mag je ook weleens iets bespeuren onder belijdeniscatechisanten van het tere Godswerk. Wat is dat verblijvend! Wat raakt het je als je een jongere ontmoet die God kwijt is en bedroefd is over de zonde. Een jongere die zo ongekunsteld spreekt vanuit een levend Godsgemis. Die niet rijk is, maar arm. Die worden niet vroom, goed bedoelend en godsdienstig is, maar schuldig voor God en mensen. Wat wordt het warm vanbinnen als je een jongere hoort spreken over een innig zielsverlangen naar een nog zo onbekende Middelaar naar Wie toch het hart uitgaat onder de prediking van Gods Woord.

Ik hoop van harte dat er zo velen met Pasen of Pinksteren voor God en de gemeente mogen staan. In de gestalte van Ruth: Uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. Of in de gestalte van Mozes: om nu liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben.

Als dat zo mag zijn dan mag er moed worden geschept, al is het nog zo donker in de wereld en in de kerk. Maar dan is het toch waar: Zijn trouw rust zelfs op het late nageslacht!

Samuël Rutherford
1600-1661

Een heel dik boek

Elke zonde, het minste verzuim van de wet verdient de hel. Twee zonden moeten dus twee hellen verdienen, zeven zonden, zeven hellen. Dan moeten vermenigvuldigde zonden, die opklimmen tot het getal van de haren van Davids hoofd, en niet alleen zonden, maar ontelbaar vele ongerechtigheden de rekening van vrije genade van Christus doen zwellen en opklimmen tot een bevrijding van twee, van zeven, van onnoemlijk veel hellen. O, genade, iedere dag, ieder uur. Hoe schoon en lieflijk zijn dan de menigvuldige vergevingen en gedurige bewijzen van genade die de opstandeling veertig jaar lang, negen maal daags, twintig maal daags, door de genade van zijn Vorst, om zo te spreken, van onder de bijl hebben weggehaald. Hier zijn menigten van vermenigvuldigende verlossingen.

Hier is een overvloed van verlossing. Ik bederf het elk uur, Christus wast mij. Ik val, genade richt mij op. Ik krijg deze morgen, deze dag met de gerechtigheid te doen, genade vergeeft mij. En dat gaat zo voort, tot genade mij in de hemel zet. Het boek des levens des Lams bevat niet alleen de namen van hen, die zijn verordineerd tot dat gezegende doel, het eeuwige leven, maar ook de middelen, die tot dat doel leiden. Hier zijn ook opgeschreven alle zonden, alle vergevingen uit vrije genade, sedert dat de eerste Adam zondigde. O, wat moet het boek des levens een ontzaglijk dik boek zijn! O, hoe groot, breed en lang moeten de genaderekeningen van Christus zijn!

Wij zijn niet volkomen zalig gemaakt al zijn wij gerechtvaardigd; maar wij zijn in verwachting van deel te hebben aan het onmiddellijk zien van God en: 'wij zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, (namelijk) de verlossing van ons lichaam en zijn in hope zalig.' Wat ons recht of onze aanspraak betreft, zijn wij volkomen zalig gemaakt; doch in een andere zin, dan zijn wij maar heren en koningen bij titel. Wij zijn nog ver van de landen, inkomsten, de kroon, en het Vaderhuis, en zo zijn wij niet volkomen zalig gemaakt, voordat onze voet staat in de straten van het Nieuwe Jeruzalem. Dit overwegend, zuchten wij in onze banden en boeien en vernedering, en de zonde blijft in ons tot onze oefening en vernedering, opdat wij voortdurend verbonden zouden zijn aan Jezus Christus en Zijn genade.

Samuël Rutherford

De Heere is waarlijk opgestaan

De paasgroet

De paasgroet. Zo worden bovenstaande woorden wel genoemd. Men zegt dat het in sommige oosterse kerken gebruikelijk is dat christenen elkaar op het Paasfeest met deze woorden begroeten. De eerste maal dat deze weerklonken, hadden ze ook de betekenis van een groet. Het was laat in de avond van de eerste Paasdag.

Twee mannen maakten de reis van Emmaüs naar Jeruzalem. Kléopas en zijn vriend hadden de Heere Jezus gekend toen Hij met hen aanzat aan de tafel. Hij had het brood genomen, het gezegend en gebroken. Toen had Hij het hun gegeven. En op dat moment werden hun ogen geopend - en zij kenden Hem! Zij kenden Hem... dat betekent maar niet alleen dat zij Hem hérkenden. Zij kénden Hem als Degene van Wie de Schriften zeiden dat Hij het was die Israël verlossen zou. Deze Vreemdeling, Die zo hartinnemend en overtuigend met hen had gesproken tijdens de wandeling naar Emmaüs, Die de Schriften zo wonderlijk voor hen geopend had - Hij is het, van Wie Mozes en de profeten gesproken hadden dat Hij moest lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan.

De elve en...

De beide mannen haasten zich terug naar Jeruzalem. Daar zijn de 'elve' vergaderd. Wonderlijke aanduiding! Er zit in dat getal iets ontzettends en ook iets vertroostends. De elve - niet de twaalve. Judas is heengegaan, midden in de nacht. Hij heeft zich in opperste wanhoop het leven benomen. Ontzettend! Maar... er zijn daar in Jeruzalem geen elf, maar *tien* apostelen vergaderd. Thomas is er niet bij... te moedeloos en te ellendig om naar de kerk te kunnen gaan - meende hij. Toch staat er: de elve. De Heere blijft hem erbij rekenen. Vertrouwend!

Er zijn er trouwens méér dan elf, daar in Jeruzalem. Lukas schrijft over 'en die met hen waren' (Lukas 24:33). Wie waren dat dan wel? We zullen

moeten denken aan wat Lukas zelf later verklaart in zijn 'tweede boek', Handelingen (1:14). Maria, de moeder van Jezus, was daar ook. En Zijn broederen. En 'de vrouwen', dat wil zeggen dat groepje dat Hem van Galiléa was gevolgd en dat in Zijn laatste uren van verre had gestaan bij Golgotha. Maria Magdaléna bijvoorbeeld, en Johanna, en Salome, en de 'andere Maria', namelijk de moeder van de apostel 'Jakobus de kleine'. Het was een heel gezelschap! Let wel: er was daar niet één huichelaar of onbekeerd mens aanwezig. Dit was een van de zeldzame momenten dat Christus' Kerk op aarde zich openbaarde zonder dat er kaf onder het koren of onkruid tussen de tarwe was.

Waarlijk!

De beide Emmaüsgangers komen tenslotte aan bij de plaats waar de 'elve en die met hen waren' samen zijn. Dat zal wellicht de bekende opperzaal zijn geweest (Hand. 1:13). Zodra Kléopas en zijn vriend binnenkomen, klinkt het hun tegemoet: 'De Heere is waarlijk opgestaan!' En in koor klinkt er nog achteraan: '... en is van Simon gezien!' Men zal wel naar Simon gewezen hebben bij het uitspreken van die woorden. Daar zat hij, ergens in de zaal, als een levende getuige van Christus' verrijzenis. De sporen van de tranen nog in zijn roodgeschreide ogen - de vreugde van de ontmoeting met Christus op zijn gelaat. Is hij het niet, die jaren later zal schrijven over een verheuging 'met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde' (1 Petrus 1:8)?

De Heere is waarlijk opgestaan. *Waarlijk!* Dat was de vaste overtuiging van de Kerk des Heeren op die eerste Paasavond. Petrus - weer hij! - zal er later in zijn tweede zendbrief op wijzen dat wij geen 'kunstiglijk verdichte fabelen zijn nagevolgd'. Geen sprookjes. Geen mythen, als er zoveel waren in de oud-oosterse heidenwereld. Geen dingen waarvan sommigen vandaag zeggen dat ze 'niet echt gebeurd, maar wel waar zijn'. Nee - de Heere is waarlijk opge-

staan. Pasen zou geen Pasen zijn als het graf niet leeg was geweest. En dat het leeg was, hadden verschillende van de hier in de opperzaal vergaderden met eigen ogen kunnen zien.

Zondag 17

De Heere is waarlijk opgestaan. In die enkele woorden van de paasgroet ligt zo heel veel. De dood is overwonnen. Het leven en de onverderfelijkheid zijn aan het licht gebracht. De schuld van Gods arme Sion is volkomen betaald. Hij, Die eenmaal van Zijn eigen Vader de ontzettende rekening van de schuld van Zijn uitverkorenen kreeg gepresenteerd, heeft nu de kwitantie ontvangen. De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan! De zaligheid, in een zo bittere en diepe weg van lijden en sterven verworven, kan worden toegepast, uitgedeeld, weggeschonken. Meer nog: Christus' verrijzenis is de bron van het nieuwe leven van Zijn Kerk. Meer nog: Zijn opstanding is een zeker pand van hun zalige verrijzenis op de dag der dagen. We vatten maar zo wat samen uit Zondag 17 van ons oude Troostboek...

De Heere is waarlijk opgestaan. Pasen zou geen Pasen zijn als het graf niet leeg was geweest.

Iets wonderlijks

Toch is er in de paasgroet van de elve en die met hen waren ook iets wonderlijks. Aandachtig lezen van de Schrift roept hier een vraag op. Let maar eens op de cursivering die ik hieronder aanbreng. We lezen dat Maria Magdaléna de eerste boodschapper is geweest van de opstanding van Christus. 'Deze, heengaan- de, boodschapte het degenen die met Hem geweest waren, welke treurden en weenden. En als dezen hoorden dat Hij leefde en van haar gezien was, *geloofden zij het niet*' (Markus 16:10,11). De evangelist Markus vertelt ook over de Emmaüsgangers, zij het veel korter dan Lukas. Maar we lezen heel duidelijk bij Markus: 'Dezen, ook heengaan- de, boodschapten het aan de anderen; *maar zij geloofden ook die niet*' (16:13). In het volgende vers schrijft Markus: 'Daarna is Hij geopenbaard aan de elve, daar

zij aanzaten, en verweet hun hun ongelovigheid en hardigheid des harten, omdat zij niet geloofd hadden degenen die Hem gezien hadden, nadat Hij opgestaan was...'. En Lukas vermeldt heel uitvoerig hoe de Heere Jezus op die paasavond veel moeite heeft moeten doen - menselijk gesproken - om de discipelen te overtuigen van de waarheid van Zijn opstanding.

De vraag is duidelijk. Hoe kunnen die mensen daar in de opperzaal de Emmaüsangers toeroepen: 'De Heere is waarlijk opgestaan', als uit andere schriftplaatsen blijkt dat zij het zelf niet geloofden? Wie geen vreemdeling in kerkelijk Jeruzalem is, weet wel dat de moderne theologie veelal dit soort vragen aangrijpt om te beginnen over tegenstrijdigheden in de 'opstandingsverhalen'. We moesten die weg maar niet inslaan. De vraag die ik stelde is niet zo moeilijk te beantwoorden.

Groot onderscheid

Wie de getuigenissen van de evangelisten aandachtig leest, weet wel dat de Heere Jezus Zich op de Paasavond nog niet aan ál Zijn jongeren had openbaard. Sommigen hadden Hem ontmoet, anderen nog niet. Maria Magdalena zou haar hele leven niet meer vergeten hoe de Heere haar bij het lege graf bij haar naam had genoemd: 'Maria!' Niemand behoefde Simon Petrus wijs te maken dat de Heere niet was opgestaan. Maar er waren ook anderen. Er was onder degenen die daar aanwezig waren in de opperzaal een groot onderscheid. Nu denken we nog niet eens aan Thomas, die er die avond niet bij was. Maar ook onder de aanwezigen waren er die nog in de banden zaten. Wat de anderen ook zeiden - die banden braken niet. De Heere moest daar Zélf aan te pas komen. Dat neemt overigens de schuld van hun ongelooft niet weg: Christus

verwéét hun hun ongelooft, later die avond! Maar het is heel goed te begrijpen wat er gebeurde toen de Emmaüsangers binnenkwamen. Sommigen zaten daar stil en verwezen. Anderen waren zo zielsverblijd! En deze laatsten waren het die de twee verbaasde mannen in de deuropening toeriepen: 'De Heere is waarlijk opgestaan!' Terloops mogen we wel opmerken dat we hier in de opperzaal een duidelijk voorbeeld vinden van de standen in het genadeleven. Dat hoeven we er werkelijk niet in te leggen, dacht ik zo. Waar de één voor stond, stond de ander achter. Ongewijfeld is het nog zo onder het volk des Heeren. Maar nu wij de Paasdagen weer naderen, mocht het voor ons allen wel een zielenvraag zijn of wij er *bevindeljk* weet van mogen hebben dat Jezus leeft.

Capelle a/d IJssel, ds. A. Moerkerken

Even maar...

Beginnen bij het begin

In artikel 16 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis uit 1561 gaat het over: 'Gods eeuwige verkiezing'. In de tijd daarna bleek dat er in de vaderlandse kerk veel weerstand was tegen dit geloofsartikel. De remonstranten hadden er zo hun vragen bij en hun bezwaren tegen. 'Eerst bedekt, daarna openlijk', staat er in de lezenswaardige *Voorrede op de Dordtse Leerregels*. Zo gaat dat bijna altijd in de kerk: eerst bedekt en dan openlijk.

De Leerregels van Dordrecht zijn dus een nadere uitleg van NGB 16. De bedoeling is om uitvoeriger onderwijs over Gods verkiezende liefde te geven. De verkiezing als een kernzaak van onze gereformeerde belijdenis. Hiermee hangt zo veel samen: het zicht op Gods deugden, op de mens en op de Middelaar. Maar ook op de prediking. Wanneer dit belijdenisgeschrift over 'verkiezing en verwerping' begint, zou je denken, dat men direct met de deur in huis valt: over de uitverkiezing.

Het is opvallend dat dit *niet* ge-

beurt. Daarin ligt een les voor ons. Het zijn immers *leer-regels*. Onze Dordtse vaders beginnen met Gods recht, daarna volgen Gods genade en Evangelie, de prediking en de vrucht op de prediking. Pas in artikel 6 van Hoofdstuk I belijdt men de goddelijke verkiezing en verwerping. Vervolgens handelen ze van artikel 7 tot 14 uitvoerig over Gods verkiezing, in artikel 15 over de verwerping. Om dan met drie pastorale artikelen het eerste hoofdstuk te besluiten.

De lijn is dus: beginnen bij Gods recht; dan naar de prediking om vervolgens het lied van Dordt op Gods vrije genade in Christus te 'zingen'. We treffen er een zoeken en tasten aan naar woorden om recht te doen aan de werkelijkheid van de verwerping en direct daarna wordt Hoofdstuk 1 pastoraal afgerond.

Wat valt hieruit voor ons te leren? Dit: alle gevoelens, denken en redeneren dat niet begint waar Dordt begint, ontspooft vroeg of laat. Dat ontspooft in de richting van de remonstranten óf het ontspooft

doordat we eigenlijk God maken tot de oorzaak van de ongehoorzaamheid en het ongelooft. Waar moeten we dus altijd beginnen? Net als DL I, 1: In het diepe dal van onze verlorenheid. In de gestalte van de ootmoedige belijdenis wat we verdienen. Dat we het waard zijn om verworpen te worden, daar hoeven we ons niet over te verwonderen. Wél over het feit dat er een verkiezing is! Een verkiezing in Christus Jezus, waarvan de prediking - als het goed is - vol is. Zegt uw hart deze eerste regels van Dordt van harte na?

'Aangezien alle mensen in Adam gezondigd hebben en des vloeks en eeuwigen doods zijn schuldig geworden, zo zou God niemand ongelijk hebben gedaan, zo Hij het ganse menselijk geslacht in de zonde en vervloeking had willen laten en om de zonde verdoemen...' (DL I, 1a).

Laten we toch ophouden met redeneren, hierbuiten en hier bovenuit. Aanbidt Zijn Naam en wilt Hem eren!

v. A.

Vanuit de commissie catechese

Tijdens de Generale Synode van 2010 is een Commissie Catechese benoemd. Van tijd tot tijd vindt u in deze rubriek artikelen over de voortgang van het werk van de commissie. In deze bijdrage gaat ds. G. Clements in op het vragenboekje van Hellenbroek dat onder ons gebruikt wordt op de "zaaiplaats van de religie".

Het vragenboekje van ds. Hellenbroek op de catechisatie

De catechisatie is een "rechte zaaiplaats van de religie", zo vonden de gereformeerde vaders. Vanuit dat besef is er de laatste Synode uitvoerig gesproken over het belang van de catechese. Men concludeerde dat bezinning nodig is op de didactiek van het vragenboekje van ds. A. Hellenbroek en ook van de Heidelbergse Catechismus.

Een praktische vertaalslag naar de jeugd lijkt gewenst. Het memoriseren van kennis is en blijft belangrijk. Het begrip van de catechisant zou bevorderd kunnen worden door het gebruik van bronteksten, illustraties en andere informatie. Pastorale en ook actuele vragen zouden een plaats moeten krijgen in de methode. Twee redacties zijn al enige tijd druk bezig om aan al deze wensen vorm te geven. In dit artikel enkele overwegingen bij het vragenboekje van Hellenbroek, waarbij we gebruik maken van een recente studie van Th. Steenberg (2010).

Het vragenboekje van Hellenbroek

De oorspronkelijk titel van het vragenboekje van Hellenbroek luidt: "Voorbeeld der Godlyke Waarheden voor eenvoudigen, die zich bereiden tot de belydenisse des geloofs" (Rotterdam, 1706).

Hellenbroek had met zijn boekje vooral de oudere catechisanten op het oog. Voor de jonge catechisant waren er andere boekjes in omloop zoals "De Christelijke Kinder-school" van Guilielmus Saldenus. In onze gemeenten wordt het vragenboekje van Hellenbroek vooral gebruikt in de leeftijdsgroep tussen de 12 en de 18 jaar. Onze jeugd is meer geoefend in studeren dan in de dagen van Hellenbroek.

De titel spreekt ook van "eenvoudigen" als doelgroep. Hier werd doorgaans een maatschappelijke stand mee bedoeld, op bescheiden voet levend. Ongetwijfeld heeft het woord voor Hellenbroek ook een diepere zin, namelijk de innerlijke eenvoud, zoals hij in zijn voorwoord onderstreept: 'Laat hoogmoed en ijdelheid van u geweerd zijn'.

Kritiek

Het "Voorbeeld" werd uitgegeven in 1706 te Rotterdam en heeft andere bestaande methoden gaandeweg verdrongen. Het vragenboekje werd vooral in de kringen der Voetianen gebruikt. In de meer "verlichte kringen"

stond men bepaald kritisch tegenover het boekje. Zij wilden de jeugd aanzetten tot meer zelfstandig denken. Men vond het een 'autoritaire' catechese, waarbinnen geen ruimte zou bestaan voor de rede.

Vonden de 'verlichte' dominees in vorige eeuwen dat het boekje te weinig voor het verstand heeft, vandaag is de kritiek dat het boekje teveel voor het verstand heeft. Dr. T. Brienens merkt op dat het cognitieve element een overheersende rol heeft. 'Dit lijkt het doel van de catechese te zijn: een verstandelijk klaar weten en van buiten kennen'.

Hoofd én hart

Deze kritiek is eenvoudig af te wenden door het voorwoord nog eens aandachtig te lezen. Het is Hellenbroek er zeker veel aan gelegen dat de leerling kennis heeft. Het uit het hoofd leren zal daarbij een belangrijke plaats moeten innemen, ook van de Bijbelteksten. 'Zoek ook de nodige Schriftplaatsen vast en vaardig van buiten te kennen'. Het is echter nooit de bedoeling van Hellenbroek geweest om met verstandelijke kennis alleen tevreden te zijn. Hellenbroek zag ook het gevaar van louter memoriseren, dat de jonge mensen maar tot 'papegaaien' maakt. Er is meer nodig. 'Wend u vooral in het gebed tot God, dat de Heere u geve een opgehelderd verstand en tevens de inleiding van de Geest des Heeren'.

Daarom beveelt hij de catechisanten aan om naast de behandelde stof een goed boek te lezen. 'Die wat gevorderd is, leze een boek over die stof'. De catechisant zou zich kunnen verdiepen in Bunyans "Christenreis" waarin de orde des heils zo levendig ter sprake komt. Of het lezen van een eenvoudige kerkgeschiedenis die de nodige achtergrondinformatie biedt bij onderwerpen uit Hellenbroek.

Juweeltjes

Dat het Hellenbroek niet slechts om hoofdkennis te doen is, maar om hartenkennis, blijkt ook uit de vragen en antwoorden zelf. Enkele 'juweeltjes' maken dit duidelijk. Zo wordt er bijvoorbeeld gevraagd hoe het onderzoek van Gods Woord moet geschieden? Antwoord: 'In Gods vreze, met een biddend hart, eerbiedig en aandachtig en met een geestelijk oordeel'. Klassiek is het antwoord van Hellenbroek hoe de zondaar overgaat in het genadeverbond: 'De zondaar doet dit bedaard, vrijwillig, armoedig, gelovig, oprecht, met een gehele toestemming

Maarten Luther gaf veel aandacht aan de huiscatechese

ds. A. Hellenbroek

aan de eisen, zowel als aan de beloften des verbonds'.

Bewerkingen in 18^e en 19^e eeuw

Door de tijd heen zijn er verschillende pogingen gedaan om Hellenbroek toegankelijk te houden voor de jeugd. De meest interessante uitgave is van de hand van Daniel van Wijngaarden, voorzanger in Willemstad. Hij berijmde het vragenboekje op de wijze der psalmen (1798).

In 1776 gaf Jan Nupoort, catechiseermeester uit Schoonhoven, een bewerking uit van het "Voorbeeld" en

breidde haar uit met vele extra vragen en antwoorden.

Als laatste noemen we hier de mini-versie van "Voorbeeld" in 1801 door Ph. J. Resler, predikant te Maassluis (1765-1827).

Bewerkingen in 20^e eeuw

In de vorige eeuw zijn in de kring van onze gemeenten enkele werkboekjes bij het vragenboekje van Hellenbroek verschenen om de inhoud te verduidelijken. Zo verscheen in 1936 "Aantekeningen uit de Catechisatiën", een verslag van de Hellenbroek-catechese door ds. J. Fraanje van de hand van een catechisante. In 1988 publiceerde ds. C.J. Meeuse een werkboekje bij het Voorbeeld en in 2005 verscheen nog een hulpboek met catechisatieschetsen door ouderling J. de Jager.

Onze werkwijze

De methode die de synodale commissie voor ogen staat, gaat uit van de GBS-tekst van Hellenbroek. Bij moeilijke antwoorden biedt een uitleg in de kantlijn hulp. Hellenbroek advi-

seerde de catechisant aan om bij iedere vraag wat stil te staan. 'Maak het tot uw gewoonte die te overdenken'.

Als commissie hebben wij hierbij aansluiting gezocht en de vragen van Hellenbroek verlucht met broncitataten, illustraties, verhalen uit de kerkgeschiedenis, gedichten, eigentijdse kwesties en pastorale adviezen.

Erg belangrijk vindt de commissie het ook dat de catechisant zijn Bijbel met kanttekeningen leert gebruiken. Daarom is er bij ieder hoofdstuk een korte Bijbelstudie met vragen opgenomen. Tenslotte geeft de methode bij herhaling aandacht aan de belangrijkste belijdenisgeschriften, zodat de catechisant beseft krijgt dat het vragenboekje verbindt met het getuigenis van de Kerk der eeuwen.

Al onze arbeid is slechts een hulpmiddel, zoals ook Hellenbroek in zijn voorwoord schrijft: 'Dat zonder de bijstand des Heeren wij niet tot enig werk of woord bekwaam zullen zijn'.

Gouda,

ds. G. Clements

Paaslam

(Te zingen op de melodie van de Tien Geboden)

1

Lam Godes, ons van God gezonden,
Door een zo zuiverlijke maagd,
Wij bidden, maak ons rein van zonden
Gij die des werlds zonden draagt.

2

Onschuldig lam gans onbevleket
Bekleed ons met Uw witte vacht
Op dat wij daarmede overdeket
Ten hemel werden ingebracht.

3

Geduldig lam, die U liet leiden
Vrijwillig in den harden dood
Wilt ons gemoed in tijds bereiden
Te lijden alle wederstoot.

4

O lam om onzent wil geslachtet
En al te wredelijk ontzield
Ons kommer groot alhier verzachtet
Daar 't alleszins van boosheid krielt.

5

O lam aan 't kruishout uitgespannen,
Van ieder een gesmaadt, gevloekt,
Des Vaders vloek wilt van ons bannen
En met Uw zegen ons bezoekt.

6

O lam gebraden in de vlamme
Van 's hoogsten Richters strenge hand
Ah! over ons u niet vergramme
Bevrijdt ons van der hellen brand.

7

Lam wiens gebeent' bleef ongebroken
Als gij zo deerlijk waart vermoord
Laat toch niet breken, laat niet kroken
Uw lieve kerk, Uw heilig woord.

8

O lam, die willet zijn gegeten
Met reine broden ongezuurd
En laat ons nimmermeer vergeten
Der liefde zoet die eeuwig duurt.

9

O lam wiens saus zijn bitt're kruiden
Wij bidden om Uw bitt're dood
Wilt onze ziel te recht beduiden
Dat zij u volg' in angst en nood.

10

O lam wiens bloed ons hart besprenget
En wasset schoon van alle zond'
Den worger fel doch niet gehenget*
Dat hij ons geve dodes wond'.

11

O lam, wij hebben lang' geslaved
In deze wereld die ons haat
Wij staan geschort, geschoeid, gestavet
Om u te volgen waar Gij gaat.

12

Lam Godes, helpt ons door de baren,
Wijst ons een weg door 't dorre zand,
En brengt ons in met grote scharen
Tot het beloofde Vaderland.

De zeven kruiswoorden, een lichtbaken in het duister

N.a.v. "Het spreken van de Borg op Golgotha", A.W. Pink, uitg. Van Wijngaarden, Barneveld; ISBN 978-90-821588-2-3; 141 blz.; € 14,95.

Het is vreemd gesteld met de boeken van Arthur Walkinton Pink. Enkele pennenvruchten uit de eerste helft van zijn leven vragen om kritisch gelezen te worden (zoals "De antichrist"). Pas in de laatste dertig jaar van zijn leven kwam Pink tot een zuiver theologisch inzicht in de Schrift. Van arminiaan was hij immers calvinist geworden. De boeken uit die periode zijn een geestelijke goudmijn. Zo ook de vorige maand verschenen heruitgave van "Het spreken van de Borg op Golgotha".

Dit boek is, zoals de meeste van Pinks werken, vrucht van veel eenzame meditatie en gevolg van het door hem geredigeerde en volgeschreven maandblad "Studies in the Scriptures". De gedegen Bijbelstudies die hij in dit blad publiceerde, worden na zijn overlijden - in 1952 - één voor één in boekvorm uitgegeven en vinden sinds de jaren negentig van de vorige eeuw ook in ons land gretig aftrek.

Het boek "Het spreken van de Borg op Golgotha" verscheen in 1996 reeds in het Nederlands bij uitgeverij Groen (Leiden), in een vertaling door F. van Holten. Aangezien het niet meer verkrijgbaar was, laat uitgever Van Wijngaarden te Barneveld het nu weer verschijnen; opnieuw in de vertaling van Van Holten.

Pink overdenkt hier de zeven kruiswoorden, door de stervende Borg uitgesproken aan het kruis op Golgotha, zeven kruiswoorden die het volle Evangelie van de zaligheid bevatten, die onderwijs geven over het doel, de betekenis, het lijden en de algenoegzaamheid van Zijn lijden en sterven. Vooral in het tweede kruiswoord blijkt waar Pinks theologische hart ligt. Hij ziet hier de les van Gods soevereiniteit. Twee misdadigers zijn samen met Christus gekruisigd. 'Beiden waren ze stervend. En beiden hadden dringend vergeving nodig. En toch

stierf één van hen in zijn zonde, hij stierf zoals hij geleefd had, verhard en onboetvaardig. Terwijl de ander berouw had van Zijn goddeloosheid, in Christus geloofde, Hem aanriep om Zijn genade en naar het paradijs ging. Hoe kan dit verklaard worden, anders dan door de soevereiniteit van God?' Pink stelt vast dat uit de zaliging van de moordenaar blijkt hoe God mensen bekeert. Deze gekruisigde is totaal hulpeloos. 'Het is niet voldoende dat we onszelf zien als verloren zondaren. De eerste belangrijke les die we moeten leren is dat we bedorven en slecht zijn van nature, en zondige overtreders door onze levenswandel. De volgende les die we moeten leren is dat we geheel verloren liggen, en dat we helemaal niets kunnen doen om onszelf te redden. Te ontdekken dat onze toestand zó hopeloos is dat ze door menselijke krachten niet verbeterd kan worden, is de tweede stap op weg naar de behoudenis, van mensenkant gezien. Maar de mens die maar heel langzaam en moeizaam leert dat

hij een verloren zondaar is, en ongeschikt om te verkeren in de nabijheid van een heilig God, heeft er nog meer moeite mee om te erkennen dat hij niets aan zijn zaligheid kan toebren- gen, en dat hij niet in staat is enige verbetering van zichzelf te bewerken die hem voor God geschikt maakt. En toch, pas wanneer we leren beseffen dat we krachteloos zijn (Rom. 5:6), dat we verdord zijn (Joh. 5:3), dat het niet door werken der gerechtigheid is die wij doen, maar dat God ons door Zijn barmhartigheid behoudt (Tit. 3:5), pas dan zullen we wanhopen aan onszelf, en buiten onszelf zien naar Degene Die ons kan behouden'.

De zeven kruiswoorden vat Pink samen met: 'Hier is dan een lichtbaken te midden van de duisternis. Hier is de vluchthaven voor alle stormen. Hier is de gezegende bedekking die beschermt tegen alle vurige pijlen van de boze. Dank God ervoor dat er een schuilplaats voor de orkanen van het leven en voor de verschrikkingen van de dood is: de hand van de Vader, de ware rustplaats van het hart'.

Te midden van alle scherpte van dit boek over de zeven kruiswoorden stelt Pink nog (bij de behandeling van het kruiswoord "Het is volbracht") de gunnende vraag: 'God is tevreden met het werk van Christus. Waarom bent u het dan niet?'

Lieren,

J. van 't Hul

Zeven kruiswoorden

1. Vader vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen - Luk. 23:34
2. Voorwaar zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn - Luk. 23:43
3. Vrouw, zie uw zoon; zie uw moeder - Joh. 19:26
4. Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? - Matth. 27:46
5. Mij dorst - Joh. 19:28
6. Het is volbracht - Joh. 19:30
7. Vader, in Uwe handen beveel Ik Mijn geest - Luk. 23:46.

Om te onthouden: deze zeven kruiswoorden staan niet alle zeven in één van de vier Evangelien, maar moeten uit de Evangelien worden samengelezen. Ze beginnen als eerste met 'Vader' en eindigen als zevende met 'Vader'. Het dieptepunt is het middelste kruiswoord, het vierde, dat begint niet meer met 'Vader', maar met 'Mijn God'. Twee vóór dit dieptepunt en twee daarna.

De Proloog van Johannes

*Het vleesgeworden Woord
Johannes 1:14-18*

de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des mensen heeft niet, waar Hij het hoofd nederlegge. Matth. 8:20.

Het hele leven van de Heere Jezus op aarde is niet anders dan een voortdurend lijden geweest. Een dagelijks dragen van de toorn van God tegen de zonden van de mensen. Hoe onuitsprekelijk moet het *lijden* voor Zijn heilige, reine ziel geweest zijn in het zien, horen en kennen van de *zonden* van de mensen rondom Hem. Hun leven was als een open boek voor Hem. *'Omdat Hij hen allen kende(...) want Hijzelf wist wat in de mens was.'* Joh. 2:24,25. Wat heeft Hij geleden onder de vijandschap en het ongeloof van de Joden, zelfs van Zijn familieleden. Joh. 7:5.

In de Hebreeënbrief wordt Zijn *lijden* als Borg en Zaligmaker van kribbe tot kruis en in het bijzonder in de laatste dagen van Zijn leven kort samengevat: *'Die in de dagen Zijns vleses, gebeden en smekingen tot Degene Die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreeze, (...) een Oorzaak der eeuwig zaligheid geworden is.'* Hebr. 5:7,9.

(wordt vervolgd)

H.I. Ambacht, W. den Hollander

Mens geworden

'En het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader) vol van genade en waarheid' (vs. 14). Het scheppende, goddelijke Woord is 'vles' geworden. 'En buiten allen twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees'. 1 Tim. 3:16.

De eeuwige Zoon van God is een sterfelijk mens geworden met een lichaam van vlees en bloed en een menselijke ziel om te kunnen lijden en sterven voor zondaren. Hoewel het Woord *'vles geworden'* is, nam Christus geen *'zondig vlees'* aan. In Rom. 8:3 schrijft Paulus dat Christus kwam *'in gelijkheid van het zondige vlees'*. Wat een diepe vernedering voor de Heere der heerlijkheid. *'En in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises.'* Filip. 2:8.

Het Woord werd *vles*, maar bleef *God*. De Zoon des mensen was waarachtig mens en bleef waarachtig God. Deze vereniging van de Goddelijke en menselijke natuur in de Persoon van Jezus Christus is voor ons menselijk verstand niet te doorgronden. De Schrift waarschuwt ons deze grote verborgenheid *'curieuslijk'* te onderzoeken. Het is beter niet te *filosoferen*, maar biddend te *mediteren*. *'De verborgenheid des HEEREN is voor degenen die hem vrezen; en Zijn verbond, om hun die bekend te maken.'* Ps.25:14. Alleen het licht van de Heilige Geest doet Gods kind iets verstaan van de menswording van Christus door Hem in het geloof te mogen aanbidden als *Immanuël*, God met ons.

'Heeft onder ons gewoond'. Het Griekse woord betekent letterlijk *'getabernakeld'* of in een *tent* gewoond. Het woord *'tabernakel'* herinnert aan de instelling van de *ceremoniële eredienst* van het volk Israël in de woestijn. Aan Gods *'inwoning'* bij Zijn volk

boven het verzoendeksel van de ark in de tabernakel, zoals in het boek Exodus beschreven wordt.

De *tent der samenkomst* was onder Israël de *ontmoetingsplaats* van het volk met God, *'want zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving'*. Hebr.9:22b. Zo is ook Christus *'als het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt'* de enige mogelijkheid voor een zondaar om een verzoend God te kunnen ontmoeten.

Als de gekomen Messias heeft de Heere Jezus voor een korte tijd in het *'vles'* op aarde gewoond. Andrew Gray schrijft: *'Christus was gewillig om 33 jaren in ons midden te leven, opdat Zijn kinderen een eeuwigheid mochten leven'*. Evenals de tabernakel in de woestijn had Christus op aarde geen vaste woonplaats, want Hij sprak: *'De vossen hebben holen, en*

*Toen zeide Hij: Het is volbracht!
Johannes 19:30*

Foto: kansel Gereformeerde Gemeente te Arnhem

De geschiedenis van Titus Klose

De onverwachte en gevreesde gast stapte binnen. In zijn regenkleed gehuld en met zijn berenmuts op het hoofd, zag hij er wild uit. De predikantsvrouw bood hem een stoel aan, maar uit alles bleek dat ze voor hem vreesde. Bezorgd zag ze haar man aan. Ze was bang dat Klose hem enig leed zou doen.

‘De reden van mijn komst’, zo begon Klose het gesprek, terwijl hij zijn muts afzette, ‘zal u, eerwaarde leraar, zeer verwonderen. Maar gij kunt daarover niet meer verwonderd zijn dan ikzelf, die het vanmorgen nog voor de grootste onzinnigheid zou verklaard hebben, indien iemand mij verzekerd had dat ik vanavond u een bezoek zou brengen. Ik geloof niet dat ik u behoef te zeggen wie ik ben. Mijn naam is helaas in de buurt genoeg bekend. En toch moet ik u nu wel zeggen wát ik ben, want aan u ben ik verplicht dit als eerste te vertellen’.

De aandoening in zijn stem en de tranen in zijn ogen belemmerden Klose voor een ogenblik het spreken. Toen

zei hij: ‘Ik ben een groot zondaar, ja, de grootste der zondaren. Ziedaar alles wat ik van mijzelf zeggen kan. Ik ben dit van mijn jeugd af geweest, maar het is pas sinds vandaag dat ik het inzie en belijd. Ik had het plan gesmeed om met mijn kameraden vanmorgen, ach, vergeef mij deze snoodheid, naar uw kerk te gaan, om u in het werk des Heeren te hinderen. Maar God heeft met storm en onweer voor u gestreden, zodat mijn makers mij niet te hulp konden komen, zodat ik alleen op pad ben gegaan. En daar, gelijk mijn ziel het nu met verbazing beziet, daar wilde God mij *alleen* hebben, opdat er niets in de weg zou staan om het werk des duivels in mij te verstoren. Ik heb u horen bidden en prediken, en God heeft uw woord gebruikt als een hamer om de rots van mijn hart te verbrijzelen. Eerwaarde heer, ik ben diep bedroefd over mijzelf. Gij hebt mij de afgrond getoond, aan welke rand ik sta. Ik zie dat mijn ziel op het punt staat reddeloos verloren te gaan, en dat ik een almachtig en rechtvaardig God getergd heb, die mij van mijn jeugd af met louter

zegeningen bewelddadigd heeft. Dat smart mij zeer. Och, dat ik niet verloren zou gaan, maar behouden mocht worden. Gij hebt in uw leerrede deze dag meermalen gezegd dat de Heere ook in mijn verderf geen lust heeft. Dat Hij ook mij, verloren zondaar, wil behouden; dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om te zoeken en zalig te maken, dat verloren is. O, dat is heerlijk, dat is groot! Maar, het is mij te groot. Ik kan het niet bevatten, ik durf het niet geloven! Och, ook dat bedroeft mij zeer. Ik heb troost nodig en daarom kom ik tot u. Heb medelijden met een arme, verloren zondaar, en zo gij een goed woord voor mij hebt, och, onthoudt mij dat niet’.

Dat Hij ook mij, verloren zondaar, wil behouden; dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om te zoeken en zalig te maken, dat verloren is. O, dat is heerlijk, dat is groot!

Een stroom van tranen smoorde de laatste woorden van de diep ontroerde jongeman. Maar, hij was de enige niet die daar zat te wenen, ook de predikant en zijn echtgenote weenden en hadden enige ogenblikken nodig om zich ervan te overtuigen dat het werkelijk waarheid en geen droom was, wat hun op dit ogenblik wedervoer.

Eindelijk ontlastte zich het gemoed van de predikantsvrouw in dankzegging tot God, die de blinden leidt langs een weg, die zij niet geweten hebben.

Ds. Annear begon nu met Klose een gesprek, waarin hij hem met wijsheid zoveel van de kostelijke spijzen des eeuwigen levens aanbood, als deze nu nodig had. Het gesprek duurde tot laat in de nacht, want hoe vermoeid de predikant ook was van de arbeid des daags, nu verfriste de Geest des Heeren zijn krachten.

Toen eindelijk het gesprek besloten werd, nam Klose dankbaar het aanbod aan, om de nacht onder het gastvrije dak van de predikant te blijven om uit te rusten.

(wordt vervolgd)

Tien verschijningen

1. Maria Magdalena bij het lege graf - Joh. 20:11-18.
2. Een aantal vrouwen op weg terug van het graf naar Jeruzalem - Matth. 28: 9.
3. Petrus - 1 Kor. 14:5a.
4. De Emmaüsgangers - Luk. 24:13-35.
5. De discipelen zonder Thomas - Joh. 20:19-23.
6. De discipelen met Thomas - Joh. 20:24-31.
7. Jacobus - 1 Kor. 15:7a.
8. 500 broederen - 1 Kor. 15:6.
9. Een aantal discipelen bij de zee van Tiberias - Joh. 21:21-14.
10. De elf discipelen op een berg in Galiléa - Matth. 28:16-20.

Tien bewijzen van Zijn opstanding om te onthouden

MH 370

De 'pings' van de zwarte doos van deze fatale vlucht zenden ook richting ons als gezinnen, gemeenten, en kerkgenootschap een belangrijke boodschap. Het heeft te maken met de dramatische gevolgen van een (geforceerde) koerswijziging. Wat we verder over deze vlucht nog te horen of te zien krijgen laat ik nu in het midden.

Alles wijst erop dat de bodem van de oceaan de eindbestemming van deze vlucht geworden is. Met alle onbeschrijfelijke gevolgen van dien. Dat er iets grondig en dramatisch misgegaan is staat in ieder geval vast. Laat ik daar een paar opmerkingen bij plaatsen. Vooral bij zaken als *koerswijziging* en *eindbestemming*.

Heb ik het mis als u en ik op reis naar de eeuwigheid nogal eens geconfronteerd worden met dreigende koers-

wijzigingen? Velen zullen komen onder Mijn Naam, zeggende: Ik ben de Christus; en zij zullen velen verleiden. De evangelische beweging zuigt één kant op. Het materialisme een andere. En een dode rechtzinnigheid zonder de beleving van het heil een derde. Wat een turbulentie. Met welk een levensgevaarlijke koerswijzigingen hebben onze gezinnen, kerkenraden, gemeenten te maken! Dat we met de tijd mee moeten is waar, maar toch niet ten koste van een geforceerde koerswijziging? Laat de Drie Stukken en de doorleving daarvan dus maar gewoon staan. En de soevereiniteit van God in het zalig worden op grond van verkiezing, verzoening door voldoening ook. En de noodzakelijkheid van de toepassing in het hart óók. En niet te vergeten het indringende en welmenende aanbod van genade. Dan zijn we precies op koers.

Satan heeft geprobeerd de koers te wijzigen van het scheepje waar Jezus was aan boord. Als hij zijn doel bereikt had zou de Zaligmaker zijn vergaan. En de zaligheid. We lezen dat Zijn discipelen de Heere Jezus waren gevolgd. Hij was hun dus voorgegaan. Dan kan het niet fout gaan. Wel gaan stormen, maar wat geeft dat? Opvallend dat Jezus Zich niet liet opwaken door de *storm*, maar wél door het *hulpgeroep* van Zijn leerlingen. Meester, Meester wij vergaan. *“En Hij opgestaan zijnde, bestrafte den wind en de watergolven, en zij hielden op, en er werd stilte.”*

MH 370 is niet meer. De zwarte doos zendt echter nog 'pings.' Ik hoop dat u de krant goed leest. Ik bedoel dus: twee minuten verder lezen en denken dan waar de massa blijft hangen.

Dordrecht,

ds. H. Hofman

Gedichten van 'meester Droogers'

De zeven kruiswoorden

Wijze: Psalm 116

1. 'God heb ik lief' was eenmaal Davids zang; nog niet volmaakt - dát klonk uit Jézus' woorden. Zijn leven lang, tot men 't aan 't kruis Hem hoorde tot God, tot mensen, ook al werd 't Hem bang.
2. Hij bad Zijn Vader; hoor, wat Hij Hem vroeg: Vergeving, en voor allen, die misdeden: Soldaten, spotters - hóe heeft Hij geleden! 'Zij weten 't niet' - láát 't zien, en 't is genoeg.
3. Twee moordenaars, waar Hij in 't midden hing. En, spotte d' een, de ander heeft gebeden: 'Gedenk toch mijner!' 'k zeg u: gij zult heden met Mij zijn!' Eeuwig, toen hij sterven ging.
4. Daar stond Maria; 't zwaard ging door haar ziel. Vol liefde heeft Hij haar daar aangesproken: 'Vrouw, zie uw zoon!' En, 't heeft aan niets ontbroken. Johannes? 't Was géén last, die op hem viel.
5. Drie uren lang werd 't alom donk're nacht. Nóg erger was het, wat Zijn ziel doormaakte. De bange klacht, die Jezus tot God slaakte: 'Waarom ben Ik in deze angst gebracht?'
6. Ook 't lichaam moest zo vrees'lijk veel doorstaan, waar Hij in Godverlatenheid verkeerde. Twee woorden drukten uit wat hij begeerde: 'Mij dorst!' - toen nam Hij ook de edik aan.
7. Nóg mocht Hij spreken; 't lijden ging voorbij. Hoor toe wélk woord op Golgotha mocht klinken: 'Het is volbracht!' O, dat 't in 't hart mag zinken! Het is een woord van eeuwig waardij!
8. Met grote stem sprak Hij Zijn Vader aan: 'In Uwe hand ga Ik Mijn geest bevelen!' Na 't kruis mag Ik in Uwe vreugd gaan delen! Hij was verlost, God heeft Hem welgedaan.

Zondag 11 mei

Dag van schuldbelijdenis en gebed

De Generale Synode van onze gemeenten heeft zondag 11 mei uitgeroepen tot een dag van schuldbelijdenis en gebed. De oordelen van God over ons land hangen laag vanwege de algemene verachting van Gods geboden en de vele uitbrekende zonden. Daarom past ons een diepe verootmoediging voor Gods aangezicht en inkeer tot onszelf. Waar ligt de oorzaak van het droevig verval? Die ligt in de eerste plaats bij de kerk. Het past daarom ook niet om met de vinger naar anderen te wijzen, maar om persoonlijk en ook samen in de openbare eredienst te belijden: Wij hebben God op 't hoogst misdaan, wij zijn van het heilspoor afgegaan. Ware verootmoediging kan de Heere alleen werken. Hij werkt echter ook middellijk. De bedoeling is dat op deze zondag in alle gemeenten in de morgendienst een kanselboodschap wordt gelezen vóór het grote gebed en daarna vervolgens een preek wordt gehouden, dan wel een aangeboden preek wordt gelezen, die aansluit bij het thema. Ook in de middag- of avonddienst kan het thema van de dag terugkomen.

In De Saambinder van 24 april, 1 en 8 mei zal hierop nader worden ingegaan.

Aan de kerkenraden is inmiddels de tekst van de kanselboodschap met een leesprek aangeboden met het verzoek om de inhoud van de kanselboodschap te bewaren tot 11 mei.

Het moge de Heere behagen in de toorn nog des ontfermens te willen gedenken aan ons land, onze gemeenten en vooral ook aan onze jeugd. Bij dit alles moge onze ver-

zuchting zijn of de Heere het zou willen gebruiken tot inkeer en wederkeer tot de levende God.

Het aanwijzen van deze dag vond zijn aanleiding in het door een commissie uitgebrachte rapport 'Kerk-zijn in een seculiere samenleving'. Van dit rapport is een publiek-vriendelijke versie gemaakt. De uitgave is bestemd voor kerkenraden, verenigingen, gezinnen en alle andere (doop)leden. In de publicatie wordt geprobeerd de nood te verwoorden. Daarnaast zijn per onderdeel vragen geformuleerd om te komen tot bespreking, overdenking, verootmoediging in de schuld en nood. Aan de kerkenraden zal een exemplaar van deze uitgave worden toegezonden.

Vele kerkenraden bestelden het boekje reeds voor de hele gemeente. Ook nu is er nog de mogelijkheid bestellingen te doen. Kerkenraden die het boekje alsnog willen bestellen verzoeken we dat zo spoedig mogelijk te doen. Ook voor verenigingen bestaat die mogelijkheid. De prijs is € 2,00 per exemplaar, excl. verzendkosten. Verschijningsdatum voor 1 mei.

Bestellingen via het Kerkelijk Bureau Gereformeerde Gemeenten, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden, tel. (0348) 489900, e-mail: kbgg@cbgg.nl.

Namens het Deputaatschap
Vertegenwoordiging en Voorlichting,
ds. W. Silfhout

BOEKENNIEUWS

**"Altijd bidden", ds. W. Harinck;
uitg. de Banier, Apeldoorn;
ISBN 978 90 336 03693;
111 blz.; € 9,95.**

De Heere Jezus leert ons in de gelijkenis van de weduwe en de onrechtvaardige rechter dat 'men altijd bidden moet en niet vertragen'. Maar wie zichzelf door genade leert kennen als biddeloos, gaat zien dat bidden een genadegave is. Op de leerschool van het gebed legt de Heilige Geest 'om Jezus' wil alleen' het gebed in hart en mond. Zo wordt het gebed de ademtocht van de ziel; altijd bidden en niet vertragen.

Het gebed is een belangrijk thema. Reden voor ds. W. Harinck om dit boekje te schrijven: 'Bidden is als ademhalen', schrijft hij in het voorwoord. 'Weinigen denken bewust

na over ademhalen. (...) Ik vrees dat dit ook geldt voor het gebed. Daarom is het nodig ons hierop te bezinnen'.

Voegt dit boekje iets toe aan de al bestaande boeken over het gebed? Ik meen van wel. Het gebed staat onder druk. Dat is niet van vandaag of gisteren. J.C. Ryle verzuchtte al: 'Vroeger dacht ik dat de meeste mensen baden. Maar nu denk ik er anders over. Ik ben tot de conclusie gekomen dat het overgrote deel van de belijdende christenen helemaal niet bidt'. Maar door de stroomversnelling waarin wij zijn terechtgekomen, komt er extra druk op het gebed. Een actueel, aansprekend boekje kan de persoonlijke bezinning op de noodzaak van het gebed bevorderen.

Met verschillende actuele voorbeelden uit het dagelijkse leven van jongeren en jongvolwassenen - op hen is dit boekje

speciaal gericht - laat ds. Harinck scherp zien hoe deze tijd ons in beslag neemt. 'Het brengt je bij de werkelijkheid van ons God-loos en biddeloos bestaan. Het bevestigt de waarheid: Er is niemand die rechtvaardig is, ook niet één; er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt' (Rom. 3: 10,11). Vanuit deze schuld tegenover de Heere wijst ds. Harinck de weg die God heeft willen openen in Zijn Zoon, de Heere Jezus Christus. Alleen Hij leert je bidden, door Zijn Geest en Woord. Bidden noemt hij de eerste vrucht van genade: 'want zie, hij bidt' (Saulus van Tarsen in Damascus; Hand. 9:11).

Praktisch en pastoraal passeren verschillende thema's de revue. Uiteraard pleit de schrijver voor het doen van een vrij gebed. Maar hij ziet zeker ook de waarde in van een formuliergebed. We hoeven niet opvallend origineel te zijn in het gebed. 'Laat oprechtheid de boventoon voeren'.

Ook de gebedskringen komen aan de orde. Met een beroep op de gebedssamenkomsten in de Handelingen pleit ds. Harinck voor ambtelijke leiding. Hij wijst op de 'binnenkamer' als belangrijkste gebedsplaats. 'Daár ligt de frontlinie van de geestelijke strijd', in plaats van bij een ge-

bedskring. 'Een gebedskring kan zo makkelijk een eigen leven gaan leiden, los van de gemeente, los van de ambten die Christus gegeven heeft tot opbouw van de gemeente'.

In dat licht vraagt hij aandacht voor de doordeweekse gebedssamenkomsten bij de puriteinen en op de zendingsvelden. 'Een bezinning hierop zou binnen de reformatorische kerken niet verkeerd zijn'. Dat ben ik met hem eens. Wat kan het een zegen zijn als er bijvoorbeeld door de week te midden van de drukte van elke

dag een Bijbellesing is in Gods huis, de plaats van het gebed.

Op de hem kenmerkende wijze heeft ds. Harinck geprobeerd veel aandacht te hebben voor de bevinding van het hart. Helder en teer komen de vele zielenvragen rond het gebed aan de orde. En telkens mag hij wijzen op Jezus, Die de Weg, de Waarheid en het Leven is. Alleen 'zo is er vanuit de schaamte en de schuld toenadering tot God'.

Woerden,

L.A. Kroon

een en ander vertellen over zijn laatste visitatiereis. Ook zal er aandacht worden geschonken aan het afscheid van Ineke Troost als zendingswerkster.

■ VERKOPINGEN

Kootwijkerbroek

Verkoping, te organiseren door de gezamenlijke verenigingen van de Geref. Gemeente te Kootwijkerbroek, op **zaterdag 3 mei**, van 10.00-14.30 uur, in de zalen en op het buitenterrein van de kerk en de school, Kosterijweg 27, aldaar. De opbrengst is bestemd voor Helpende Handen en de Vakantieweken voor mensen met een beperking.

Middelburg

Verkoping en kledjesmarkt op **woensdag 23 april** van 14.00-16.30 uur in de Ter Hoogkerk van de Geref. Gemeente van Middelburg-Centrum door de vrouwenvereniging Persis. Opbrengst van de keuken komt geheel ten goede aan de jeugdbondactie!

■ ZANGAVONDEN

Elspeet

Psalmzangavond op **zaterdag 26 april**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van Geref. Gemeente te Elspeet.

Opening, meditatie en sluiting door ds. G. van Manen. Het orgel wordt bespeeld door Pieter Heykoop. Collecte voor Deputaatschap Evangelisatie.

Ermelo

Psalmzangavond op **zaterdag 19 april**, aanvang: 19.00 uur, in de Eben-Haëzerkerk van de Geref. Gemeente te Ermelo, Hanengewei 69, m.m.v. de bovenstemgroep uit Barneveld en de organisten Andries van Vliet en Willem Wessels. Collecte t.b.v. jeugdbondactie "In het hart, in het oog".

Goes

Passie- en Paaszangavond op **zaterdag 19 april**, aanvang: 19.30 uur, in de Westerkerk te Goes, m.m.v. diverse koren. Het orgel zal worden bespeeld door Gerwin van der Plaats. Leiding: ouderling C. P. Polderman uit Vlissingen. Collecte t.b.v. een viertal Zeeuwse gezinnen die werkzaam zijn voor de MAF.

Opheusden

Psalmzangavond (met samenzang) op **zaterdag 26 april**, aanvang: 19.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Opheusden, Reigerstraat 11.

Jongeren musiceren met elkaar psalmen. Organist: Dirk Stuurbrink. Opening en meditatie door ds. G.M. de Leeuw. Collecte t.b.v. jeugdbondactie "In het hart, in het oog".

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Benthuizen en te Hilversum:

ds. G. van Manen te Elspeet;

Te 's-Gravenzande:

ds. W. Visscher te Amersfoort;

Te Leiderdorp:

ds. G. Heijkamp te Enkhuizen;

Te Oostkapelle:

ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.

BEDANKT

Voor Oosterend:

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke;

Voor Rilland-Bath:

ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;

Voor Rotterdam-IJsselmonde en voor

Westkapelle: ds. A. Schot te Nunspeet;

Voor Sunnyside (VS):

ds. G. Clements te Gouda.

Voor Wageningen:

ds. S. Maljaars te Middelharnis.

■ DOVENDIENST TE GOUDA

Op **zaterdag 19 april** hoopt ds. G. Clements voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2013

Pag. 266, **gemeente Middelburg-Zuid**.

Koster is nu: M.A. Poortvliet,

Schoutstraat 1a, 4336 HN Middelburg,

tel. (0118) 629589.

e-mail: kosterzuiderkerk@kliksafe.

BERICHTEN

■ JEUGDBOND - +16 PAASAPPEL 'IK BELIJD' - MAANDAG 21 APRIL

Check-in organiseert een avond over belijden en belijdenis doen. Wellicht heeft een familielid of vriend(in) wel belijdenis gedaan. Mooi om daarom over dit thema samen na te denken. Wat zegt Gods Woord over 'belijden' en 'belijdenis doen'? En dat familielid of die vriendin, wat hebben zij beleden? Wanneer mag en moet je belijden? Wanneer mag en moet je belijdenis doen? Tot de 21^e

in Dordrecht, Kapelle of Apeldoorn. Kijk voor meer informatie op www.jbgg.nl/ check-in.

■ ZENDINGSAVOND TE MIDDELBURG

Zendingsavond op **dinsdag 22 april**, aanvang 19.30 uur, in de Ter Hoogkerk van de Geref. Gemeente te Middelburg-Centrum. Ineke Troost zal deze avond een terugblik geven op het zendingsveld in Guinee. Na de pauze zal ds. J.M.D. de Heer

Rhenen

Landelijke Datheensamenzangavond op **maandag 21 april**, aanvang: 19.30 uur, in de Cunerakerk te Rhenen. Opening, meditatie en sluiting door ds. B.J. van Boven. Het orgel zal bespeeld worden door Pieter Heykoop. Collecte voor Adullam, Siloah en De Schutse.

Tholen

Concert op **vrijdag 25 april**, aanvang: 19.00 uur, in de Grote Kerk te Tholen, t.g.v. 25-jarig jubileum van organist Martin Weststrate, m.m.v. het chr. samengesteld mannenkoor Zeeland, het gelegenheidskoor Krabbendijke, het jeugdkoor Mattithja en diverse instrumentalisten. Leiding: ds. G.J. van Aalst.

■ GROOT SAMENGESTELD KOOR VAN DE BOND VAN ZANGVERENIGINGEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN. AANMELDING!

Iedere vijf jaar organiseert de Bond van Zangverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten (BZGG) een 'Groot Samengesteld Koor (GSK).

Uit alle windstreken van het land melden koorleden zich aan om mee te zingen met deze activiteit van de BZGG.

Dit jaar - september 2014 tot april 2015 - zal het GSK weer van start gaan. De muzikale leiding is in handen van Esther de Bel-Brouwer. De repetities - 1x per 3 weken op zaterdagmorgen - vinden plaats in de Eskolkerk te Houten.

Aanmelding kan alleen via de secretaris van het koor waarvan u/jij lid van bent, en dat aangesloten is bij de BZGG.

Mocht deze activiteit u/jou niet bekend zijn, dan is er mogelijkheid tot aanmelding tot het GSK met de intentie van de genoemde 'voorwaarden'. Informeer de contactpersoon van uw/jouw koor.

Op de website www.bzgg.nl vindt u/vind je nadere informatie. Datum aanmelding: tot en met **5 mei 2014**. Zijn er vragen? Mail naar GSK@bzgg.nl.

Met muzikale GSK-groet,

De GSK-Commissie 2014/2015.

■ BETUWSE LENTETOCHT

Betuwse lentetocht op **zaterdag 3 mei**, die georganiseerd wordt vanuit de Geref. Gemeente van Tricht-Geldermalsen. Nieuwe fietsroutes van 25, 40 en 60 km en een motor- en autoroute van 100 km. Langs de routes is er o.a. catering.

Vertrek- en eindpunt: bij Van Doorn B.V., Laageinde 15A te Geldermalsen, alwaar de gehele dag een markt is. Starttijd: tussen 9.00 uur en 12.00 uur. Deelnemerskosten: p.p. € 5,-, kinderen t/m 12 jaar € 2,50, per gezin max. € 17,50.

Voor informatie: www.betuwselente

tocht.nl of bel Arjaan van den Born, tel.: 0345-535688.

De opbrengst is t.b.v. Bethelkerk van genoemde Geref. Gemeente.

■ MET DE LOOIER OP PAD

Rondleiding door onze hoofdstad o.l.v. gids Jaap Hotting. U gaat langs grachten, kerken en andere bezienswaardigheden. Tevens bezoekt u de evangelisatiepost 'Bij Simon de Looier' waar u, onder het genot van een kopje koffie, e.e.a. over het evangelisatiewerk verteld zal worden. Voor € 10,- p.p. kunt u zich aanmelden voor een rondleiding op **zaterdag 10 mei, 31 mei, 7 juni of 14 juni** via tel. 0546-723146 of 0626460239. Gezinnen met meer dan drie kinderen boven de 4 jaar: € 50,-. Kinderen onder deze leeftijd: gratis. Buggy's geen probleem. Verzamelpunt: Centraal Station - stadzijde - bij de hoofdingang. Verzamelen om 9.30 uur. Lunchpakketje meenemen. De opbrengst is t.b.v. het evangelisatiewerk in Amsterdam.

■ KONINKLIJKE ONDERSCHIEDINGEN

Ons gemeentelid de heer J.L. Beverdam heeft een Koninklijke onderscheiding ontvangen t.g.v. het feit dat hij gedurende 55 jaar als organist de gemeentezang heeft begeleid. Hij is benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. De burgemeester van Wierden spelde hem op 1 april de hierbij behorende versierselen op, waarvan de kerkenraad en vele familie- en gemeenteleden getuigen waren. Ook heeft dhr. Beverdam, samen met zijn vrouw, zich gedurende 40 jaar ingezet voor de zending. Dhr. van Leeuwen van de ZGG sprak zijn hartelijke dank hiervoor uit in deze bijeenkomst.

Ouderling Bolier feliciteerde de gedecoreerde namens de kerkenraad en uitte zijn grote waardering voor deze door hem verrichte werkzaamheden voor kerk en zending. Wat zou het een verwaardiging zijn als hetgeen hij mocht doen zou leiden tot eer van God, Die hem al die jaren de krachten hiervoor heeft geschonken.

Wij wensen hem en zijn vrouw toe, dat zij genade van de hemel mochten ontvangen, al was het maar een kruimel. Dan verliest deze onderscheiding haar waarde niet, maar krijgt zij wel een andere betekenis.

Kerkenraad Geref. Gemeente Wierden

Op 11 april jl. is door de burgemeester van de gemeente Ridderkerk, mevr. A. Attema, aan ons gemeentelid, dhr. V.A. Smit, mededeling gedaan van het feit dat het Zijne Majesteit de Koning behaagd heeft hem een Koninklijke onderscheiding te verlenen. Hij werd benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Deze onderscheiding is hem toegekend in verband met zijn 12-jarig lidmaatschap namens de S.G.P. in de gemeenteraad van Ridderkerk. Gedurende 4 jaar fungeerde hij als voorzitter van de SGP-fractie.

Wij willen dhr. Smit met deze Koninklijke onderscheiding van harte feliciteren. Bovenal wensen wij hem toe een onderscheiding van een hogere orde dan deze onderscheiding van onze aardse vorst. Een onderscheiding namelijk niet naar verdiensten van onze zijde, maar op grond van de verdiensten van Vorst Immanuël 'God met ons'.

Hij alleen is het, Die genade en ere geeft. Moge daarom in Hem geëindigd worden.

Kerkenraad Geref. Gemeente Ridderkerk

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 20 APRIL 2014 EERSTE PAASDAG

Aagtekerke 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur stud. H.A. van Zetten; Alblasersdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 16.30 uur ds. M. Joosse; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Arnhem 15.00 uur ds. F. Mulder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur stud. H. van der Heiden; Benthuizen 18.00 uur ds. J.S. van der Net; Berkenwou-

de 10.00 en 19.00 uur stud. W.A. Zondag; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 16.30 uur (openb.bel.) ds. J. Driessen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 17.00 uur ds. K. Boeder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 19.00 uur ds. A. Schot; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00

uur ds. A. Schreuder; Enter 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur (openb. bel.) ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 16.00 uur stud. H. Brons; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. M. Joosse; Hilversum 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 15.30 uur ds. P. Mulder; Hoedekenskerke 10.00 uur ds. C. Harinck; Hoofddorp 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Hoogeveen 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.00 uur (openb. bel.) ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezeling 16.30 uur ds. C. Harinck; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 uur ds. A.J. Gunst; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruijningen 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 uur (openb. bel.) ds. J.S. van der Net en 16.00 uur stud. W.A. Zondag; Lelystad 10.00 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Meeuwen 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 19.00 uur ds. B. Labee; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 19.00 uur ds. W. Silfhout; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Nieuwer ter Aa 15.00 uur ds. J. Schipper; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur stud. P.D. den Haan; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Nisse 16.30 uur ds. A.J. Gunst; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 19.00 uur stud. H. Brons; Oostburg 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 19.00 uur ds. M. Joosse; Ouddorp 14.30 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; Poederoijen 18.30 uur stud. H.A. van Zetten; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Puttershoek 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 14.30 uur ds. H. Hofman; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. J. Driessen; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. M.J. van

Gelder en 15.30 uur ds. W. Harinck; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. L. Terlouw; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rotterdam-Zuidwijk 15.30 uur ds. H. Paul; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Annaland 18.00 uur stud. P.D. den Haan; Slidrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 14.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. E. Bakker; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaarding 15.00 uur ds. W.J. Karels; Waarde 9.30 en 18.00 uur (openb. bel.) ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 uur stud. H.A. van Zetten en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 18.30 uur (openb. bel.) ds. G.J.N. Moens; Wierden 15.00 uur ds. J. van Laar; Woerden 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. Sonneveld; Yerseke 9.30 en 14.00 (openb. bel.) en 18.00 uur (H.D.) ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 14.30 uur (openb. bel.) ds. G. Pater; Zwolle 15.00 uur ds. P. Melis.

■ MAANDAG 21 APRIL 2014 TWEDE PAASDAG

Aagtekerke 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 9.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasersdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 9.00 uur ds. J.M. Kleppe; Arnhem 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Barendrecht 9.00 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 uur (openb. bel.) ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 12.30 uur ds. G. Beens; Beekbergen 11.30 uur (openb. bel.) ds. K. Boeder; Berkenwoude 9.30 uur ds. J.S. van der Net; Brakel 11.00 uur ds. J. van Rijswijk; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur (openb. bel.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 uur ds. B.J. van Boven; Dirksland 10.00 uur ds. C. Sonneveld; Doetinchem 9.30 uur (openb. bel.) ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 uur (openb. bel.) ds. H. Hofman; Ede 9.30 uur ds. A.A. Brugge; Eindhoven 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 11.00 uur ds. R. Kattenberg; Enkhuizen 9.30 uur ds. G. Heijkamp; Enter 9.30 uur stud. H. van der Heiden; Ermelo 9.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 uur ds. C. Hogchem;

Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 uur ds. P. Mulder; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. J. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 uur (openb. bel.) ds. S.W. Janse; Groningen 10.00 uur ds. J.B. Zippro; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur (openb. bel.) ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. M. Joosse; Herkingen 9.00 uur stud. H. Brons; Hilversum 11.00 uur stud. H.A. van Zetten; Houten 10.00 uur (openb. bel.) ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 uur (openb. bel.) ds. J. IJsselstein; Katwijk aan Zee 16.00 uur ds. D. de Wit; Klaaswaal 9.30 uur ds. A. Vermeij; Kootwijkerbroek 10.00 uur ds. G. Beens; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruijningen 9.30 uur (openb. bel.) ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 uur ds. J. Schipper; Lelystad 9.00 uur ds. R. Kattenberg; Meliskerke 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 uur ds. G.J. van Aalst; Moerkapelle 9.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. S. Maljaars; Nieuwe-Tonge 11.00 uur stud. H. Brons; Nijkerk 12.00 uur ds. D. de Wit; Nunspeet 9.00 uur (openb. bel.) ds. A. Schot; Oosterland 10.00 uur ds. J. van Belzen; Opheusden 10.00 uur (openb. bel.) ds. G.M. de Leeuw; Poortugaal 9.30 uur (openb. bel.) ds. C. Neele; Poortvliet 11.00 uur ds. C.J. Meeuse; Rhenen 9.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 uur (openb. bel.) ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 11.00 uur (openb. bel.) ds. L. Terlouw; Rijssen-Noord 9.00 uur (openb. bel.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.00 uur (openb. bel.) ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.00 uur (openb. bel.) ds. A. Schreuder; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. C. van Krimpen; Scherpenisse 9.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 9.00 uur ds. A. Verschuure; Sint Annaland 9.00 uur ds. C.J. Meeuse; Slidrecht 9.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.00 uur stud. H.A. van Zetten; Stolwijk 10.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 uur stud. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. G. Clements; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 uur stud. W.A. Zondag; Utrecht 9.00 uur (openb. bel.) ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 uur (openb. bel.) ds. B. Labee; Waardenburg 9.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 11.15 uur ds. A. Verschuure; Werkendam 9.30 uur ds. M. Karens; Woerden 11.15 uur ds. A.J. de Waard; Zeist 10.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 9.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 uur ds. M.J. van Gelder; Zwolle 11.15 uur (openb. bel.) ds. A. Schot.

■ DINSDAG 22 APRIL 2014

Nieuwdorp 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Nisse 19.30 uur ds. M. Mondria.

■ WOENSDAG 23 APRIL 2014

Amersfoort 13.30 uur (huw.bev.) ds. W. Vis-

scher; Borssele 19.30 uur ds. A. Verschuure; Meeuwen 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Scherpenzeel 13.30 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Veenendaal 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee.

■ DONDERDAG 24 APRIL 2014

Bodegraven 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Drachten 19.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. A. Schot; 's-Gravenpolder 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Krabbendijke 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. Sonneveld; Meeuwen 14.15 uur (huw.bev.) ds. J. van Rijswijk; Middelburg-Centrum 14.15 uur (huw.bev.) ds. J.M.D. de Heer; Rijssen-Zuid 13.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Terwolde - De Vecht 13.45 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; Yerseke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen; Zeist 14.00 uur (huw.bev.) ds. J.J. van Ekeveld.

■ VRIJDAG 25 APRIL 2014

Barneveld-Centrum 13.45 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; 's-Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Houten 14.15 uur (huw.bev.) ds. J.S. van der Net; Kampen 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Nunspeet 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Westkapelle 14.45 uur ds. C. Sonneveld; Yerseke 14.45 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 20 APRIL 2014

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ MAANDAG 21 APRIL 2014

Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

Alle nieuwe titels
www.deroeboeken.nl
078 - 6124081

KOOTWIJKERBROEK:
Woning te huur. Jonge vrouw
of jong stel. Tel. 06-12929880

ADVERTENTIES

Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht! Over weinig zijt gij getrouw geweest; over veel zal ik u zetten; ga in, in de vreugde uws heren.

(Matth. 25:21 (ged.))

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Opperdoes geeft met droefheid kennis van het overlijden op 11 april van haar geliefde oud-ouderling, de heer

Jacob Hotting

In de leeftijd van 82 jaar.

Hij mocht onze gemeente 9 jaar als diaken en 20 jaar als ouderling, met de door God geschonken gaven in grote liefde en getrouwheid dienen.

De Heere ondersteune zijn vrouw, kinderen, klein- en achterkleinkinderen in dit smartelijk verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

J.H.J. Hotting, preses
C.J. Hotting

Verpleging & Verzorging

“Fijn dat ik nog thuis kan blijven wonen”

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl
of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

***** NIEUW: ERMELO *****
Betaalbare vakantie bungalow.
Met veel fiets- en wandel mogelijkheden, op korte afstand van het dorp. Geschikt voor max. 6 pers. plus evt. baby.
Kijk snel op www.cottagehuren.nl
of bel: 0570-513944 / 0616546054

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Hulshorst
Te huur gezellige recreatiewoning met besloten tuin. 4-6 personen.
Voor- en naseizoen € 150,- p. week Juli en Augustus € 200,- p. week. Excl. schoonmaakkosten en toeristenbelasting. Slaaptentje mag bijgezet worden à € 5,- p. nacht.
H. van Engelen, Harderwijkerweg 464, 8077 RM Hulshorst.
Tel. 0341-451655

Gastvrij & sfeervol 2 pers. vak.huisje.
Compleet vakantie !
incl. beddengoed etc.
Welkom in Drenthe!
Nog vrij in mei. Info. 06-20581615

Waardevolle boeken nu voor **AKTIEPRIJZEN!!!**

De arme twijfelende christen tot Christus getrokken
Thomas Hooker

Helder onderwijs in de weg der zaligheid. Met grote bewogenheid en ernst geeft hij bekommerde zielen raad en troost. Hij wijst op de noodzaak van een leven door het geloof.

Van € 16,90 voor **€ 7,95**

Krabbels
S.D. Post

60 korte en krachtige meditaties voor jongeren van nu. Het zet ons aan tot het denken over wezenlijke zaken.

Van € 9,95 voor **€ 4,95**

Met eerbied vervuld
J.H. Mauritz en W. Visser

Hoe ga je met het thema eerbied om op verschillende levens-terreinen? Zowel persoonlijk als met collega's of medestudenten.

Van € 9,95 voor **€ 4,95**

In de voorhoven des Heeren

Bijbels dagboek
Van o.a. de predikanten Makkenze, Den Hengst, M. Heerschap en W.C. Lamain.

Van € 22,50 voor **€ 10,00**

Het bewogen leven van een Israëliet
Adolph Saphir

Dit boek vertelt het veelbewogen leven van Philip Saphir

Van € 9,95 voor **€ 4,95**

Abrahams pelgrimsreis
Ds. A. Hoogerland

25 Bijbellezingen over het leven van Abraham.

Van € 32,50 voor **€ 15,00**

BOEKEN EN MUZIEK VAN DER BOOM

Voorstraat 41, 3245 BG Sommeldijk
Tel. (0187) 48 26 14 / Fax (0187) 48 45 20
Email: boomboek@filtnet.nl

TE KOOP

Bungalow op recreatiepark in Lunteren. Alles netjes in de verf, verzorgde tuin.
Tegen aantrekkelijke prijs.
Tel. 06-49495542

Elspeet: te huur 2 p vak huisje met cv aan de rand van het dorp.
Tel: 0577492112 of 0623928754

Laat uw **dia's, foto's of negatieven** door ons digitaliseren / scannen en steun zo ons leerwerkbedrijf voor mensen die moeite met hun werk of dagritme hebben. Vanaf € 0,15.
078-6114888; www.ambachtsebedrijven.nl

de **Schans** boekhandel

Harderwijkerweg 24 | Uddel
T (0577) 402 210
www.boekhandeldeschans.nl

ÉÉNMALIGE AANBIEDING

Matthew Henry - Bijbelverklaring (9-delig)

Van € 399,- vóór **€ 299,-**

Inclusief gratis boekje:

Dagen van vreemdelingschap van M. Henry t.w.v. € 15,99

Zolang de voorraad strekt!!

Kamer te huur in vrijstaande woning te Barneveld.

Op 500 mtr. vanaf station.
Meer informatie?
Bel naar 06-50487465 b.g.g.
jantine@hardemanisolatie.nl

Uddel te huur van 9 t/m 23 aug.
vrijstaande woning.
Max. 8 pers. 0577401185

Begrafenisverzorging
I. Janssen

Dag en nacht bereikbaar op
0113 - 33 09 36
06. 53 23 73 20

Dienstverlening in geheel Zeeland

www.begrafenisverzorging-janssen.nl
Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle

Wij verzorgen geen crematies

ORGEL - IMPROVISATIELESSEN

voor jong en oud in de Herv. kerk Harmelen, Veen en Puttershoek.
o.a. improvisatieboek met 50 variaties over de Psalmen.
Gijsbert Lekkerkerker
tel 0348 444780
les om de 14 dagen
www.gijsbertlekkerkerker.nl

Gezocht:

Zelfst. woonruimte (huur) voor jonge vrouw in (dir. omgeving van) **Veenendaal** i.v.m. nieuwe baan in het onderwijs, het liefst per 1 juli. Tel. 06-14101596 (na 18.00 uur) of 0318-554846

Op vakantie naar Canada? Kijk op **www.CanadianHolidayRentals.ca** voor accommodaties en autoverhuur in British Columbia, Alberta en Ontario.

www.casafamiliasalland.nl
Voor vakantie in eigen sfeer. Naast een geweldige gezinsvakantie nu ook een aanbieding voor senioren! Kijk op onze site voor meer informatie.

Aan de boulevard in **Katwijk** te huur mooie etage met zeezicht.
Tel. 071- 4015447.

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

VERHUIZERS MET MÉÉR INHOUD

Verhuizen? Kies voor de erkende vakspecialisten van **R. Vlot & Zn. of Kattenberg**. Voor particulieren, bedrijven, scholen en (zorg)instellingen; wij kunnen u compleet zorgeloos verhuizen!

VLOT EN KATTENBERG.
Specialisten van huis uit.

WWW.VERHUIZERSMETINHOUD.NL

verhuizingen
Kattenberg

Kattenberg Verhuizingen
033 - 465 67 75

MONDIAL MOVERS
R. Vlot & Zn Verhuizingen

R. Vlot & Zn. Verhuizingen
0184 - 61 61 66

ERKENDE
VERHUIZERS

Ervaring met: scholen, kerken, bedrijven
en instellingen door het hele land.

VAN RIJN

BRANDBEVEILIGING B.V.
VEILIGHEIDSOPLEIDINGEN B.V.

Controle en onderhoud van: Brandblussers • Brandkranen
Brandslanghaspels • Droge blusleidingen • Verbandtrommels
Nood- en vluchtwegverlichting • AED

Opleidingscentrum: BHV • EHBO / kinder EHBO
Reanimatie & AED • VCA Communicatie
Kleine blusmiddelen • Ontruimingsoefening

088 112 9999

www.vanrijnbrandbeveiliging.nl

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

D.V. 1 mei opening
Goedeboeken in Sliedrecht
www.goedeboeken.nl

PRAKTIJK FIDUCIA
Psychosociale hulpverlening en contextuele therapie

In *vertrouwen* met jezelf en anderen

Werken aan verandering;
verbetering of acceptatie van
**persoonlijke, relatie- of
familieproblemen.**

www.praktijkfiducia.nl
06 - 29 41 51 47

Zaterdag 26 april
Oranjezangavond

Grote- of Maria Magdalenakerk Goes

Toegang € 5,- | t/m 12 jr. € 1,-
Kerk open 19.00 uur
aanvang 19.30 uur

**Mannenkoor Elim
uit 's-Gravenpolder**

Verdere medewerking door:
de mannenkoren
**Ethan uit Yerseke
De Lofzang uit Goes**

Trompet **Wilhelm Groenendijk**

Opening Ds. C. Sonneveld
Collecte voor de Beukelaar

Handen van de kerk wereldwijd

MEDISCHE ZORG

Dominicaanse
Republiek

Nigeria

Papoea

Help mee!

- Organiseer een actie • Geef een gift
- Nodig ons uit voor een presentatie

SPONSOR
WORDEN?
Bel ons!

HANDEN VAN DE KERK
**Bijzondere
Noden**

GIRO 307447

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Houttuinlaan 7 • 3447 GM Woerden • T 0348 48 99 10 • E bijzonderenoden@cbgg.nl • I www.bijzonderenoden.nl

**OMMEN-HARDENBERG
-BAKKEVEEN-FRI/DR- AMELAND-
TERSCHELLING**
chalets/stacars niet duur!
0512-516096 zie
www.vdsluisvakanties.nl

STRESS
ONZEKERHEID
ROUW
AUTISME
HUWELIJK
VERLIES
OPVOEDING
SEKSVERSLAVING
ADHD

ABConsults
psychosociale hulpverlening
& advies

www.abconsults.nl
06 108 355 95

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

**Rust en ontspanning in de
prachtige Eifel!** Ruime apparte-
menten te huur. Inl.: 0049 6594
258990 en www.huizesolagrati.nl

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vakantie Oostenrijk:
Te huur: luxe Chalet en
Appartementen 2-9 pers.,
in omg. Saalbach-Hinterglemm /
Zell am See,
Info: 0180-322181 / 06-51166845

0182 - 35 15 20
voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begrafenisverzorging

www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl

**Nieuwe stoelen in
de kerk, zaal of
consistorie?**

HOEKMAN
Kantoor & Project

Vraag een
proefplaatsing
aan!

**Snel KANTOOR-
ARTIKELEN bestellen?**

Op werkdagen binnen
24 uur geleverd.

HOEKMAN
Kantoorartikelen.nl

Kijk op piethoekman.nl
voor de speciale actie!

op piethoekman01.nl
Nu voor € 349,00 (incl. BTW).

hoekmankantoorartikelen.nl
Ook voor **facilitaire artikelen.**

Noordzandstraat 34 - 4401 CG Yerseke - T: 0113 57 29 07 - E: info@piethoekman.nl - www.hoekmanismeer.nl

**Bed & Breakfast
"JACOLINA"**

Ontspannen in eigen sfeer,
in de Betuwe. Landelijke plek,
comfortabele ruime kamers.

www.benb-jacolina.nl

**Voordelig met het hele gezin
in eigen sfeer naar zon,
water en bergen?**

Voor €495,- all-in per week staat
uw stacaravan in Oostenrijk klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en
recreatieactiviteiten voor jong en oud.
Meer info www.es-vakanties.nl
of bel 055 3030083

**Reformatiorische
Psychologenpraktijk
Nederland**

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste **hulp** aan
kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Traumatische ervaring(en)
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek
(zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autisme Spectrum Stoornis

Voor meer informatie of aanmelding:

078 - 69 32 808

Adres: Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Z.O. ENGELAND in eigen sfeer.
Ned. spr. B&B voor 2 pers.
Info: e-mail: es@uwclub.net
of: Tel. NL. 078-6934639

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.**

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

**Correspondentieadres
Noord-Amerika:**

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

De Spil 29 - 3774 SE Kootwijkerbroek
www.bunyanstichting.nl
 0342 46 1552

nu actie!

Christen / Christinnereis
 door John Bunyan of uitgelegd voor
 kinderen door A.C.H. van Vuuren

€12,50 voor 2

workshop aquarelleren

door dhr. A. Burghout
 zaterdag 3 mei DV
 9.30 - 15.00

Minimumleeftijd: 15 jaar
 Kosten: €25,00 (inclusief lunch)
 Opgeven via info@bunyanstichting.nl

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische
vraagstukken

Neem voor meer informatie
 contact op met
 Dhr. H. den Hollander
 Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
 Organisten der
 Gereformeerde
 Gemeenten

Een snoer van tweëntwintig parels overdenkingen bij Psalm 119

15,90
 excl. verzend-
 kosten 3,50

Ten behoeve van de kerkbouw van de Geref. Gemeente te Aalburg verscheen deze meditatiebundel, waaraan negentien (emeriti)predikanten en (oud)evangelisten hun medewerking verleenden. Het alfabet der heiligen blijkt een juweelkistje vol goud. Wie deze psalm aandachtig bestudeert, zal er of door verwarmd, of door beschaamd worden. Psalm 119 dient niet alleen tot onderwijs en vermaning, maar ook tot bemoeiding en vertroosting, tot verlevendiging en opwekking. Geb. 211 blz.
 Met een voorwoord van ds. J. Mijnders.

BESTELBON

Zend mij exempla(a)r(en) van het boek *Een snoer van tweëntwintig parels*. Bij de levering ontvang ik een factuur van de bestelde boeken die ik per omgaande zal voldoen.

Naam:
 Adres:
 Postcode:
 Telefoonnr.:

Deze bon in een gefrankeerde envelop sturen naar:
 De heer A. Versteeg, Katalijnestraat 22,
 4261 BM Wijk en Aalburg.
 Telefonisch bestellen kan ook: (0416) 69 25 67
 of per email: adverte@planet.nl

KO1273

De allerleukste boerderijcamping
 in de Betuwe:
DE VIJVERHOF in OMMEREN.
 Rust, ruimte, gezelligheid,
 mooie omgeving, kindvr, div act.
 Huurcaravan 4 pers en 3 pers.
 Iets te vieren? Kom naar de
 Vijverhof! Wij verzorgen het
 graag voor u!
www.campingdevijverhof.nl
 0344 601973

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 0182-58 39 32
 Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg**ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
 Scherpenzeel e.o.
 A. Koster
 Telefoon: **033 277 0555**

Kantoor: Stationsweg 411
 3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Passende ambtskleding

HOOTSEN
 KLEDING

www.hootsenkleding.nl

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken. Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
 T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Begrafenisonderneming

De Jongh

H. de Jongh
 P.H. van der Leer
 D.D.E. Melieste

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen.

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611154
 Waardenburg 0418 - 652039
 Werkendam 0183 - 701017
 Papendrecht 078 - 6412740

www.begrafenisondernemingdejongh.nl